

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POSTUL DE CENZURA DEVA.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS HÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat: IOAN NICULA.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
 Fél évre — — — 10 | Egyes szám ára — — — 40 fill.
 Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
 a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
 Kéziratok nem adatkak vissza.
 Hirdetések árszabály szerint, többzori hirdetésnél árkedvezmény.

Boldog-e a mai kultúra embere?

I.

Ez a kérdés aggodalmaskodik titkon a kultúra emberén, bár érzi és tudja, hogy diadalmos hősként meghódította a földet, szolgálatába szegődte a tengert, a levegőt. Az elemek már engedelmes szolgálói s úgy látszik, mintha az Isten szabta kulturaprogramot, — bár nélküle szeretné — hogy „uralkodjék az egész földön“ (I. Móz. 1. 26.) immár teljes egészében végre hajtotta. Egyet a kor kultúrembere büszke öntudattal állapított meg: mióta ember lakik a földön, nagyobb anyagi kulturát nem látott a föld, mint aminő a XX. század fiának kulturája.

Kérdés, vajon e diadalmos anyagi kultúrával együtt jár-e az elégedettség és boldogság érzete?

Az embert egy kiolthatatlan vágy űzi, hajtja, kergeti a munkára s haladásra: a boldogság nagy vágya s az ember azt várná, hogy ugyanakkor, mikor a kultúra a kényelemnek s élvezetnek tömérdek eszközét teremti meg, az ember vágya a boldogság után is kielégítést nyer. Azonban boldog-e a modern kultúra embere, vagy azok összesége: a kulturvilág?

Aki a mai élet tüneteit elolvasni s értelmezni tudja, kénytelen észrevenni, hogy a modern kultúra fényes felülete az elégedetlenségnek egész oceánját takarja. Az enyhítés összes eszközei dacára, melyeket az emberszeretet s ipar a társadalmi bajok ellen alkalmaztak s alkalmazni szeretnének, a retentő s folyton-folyvást növekedő elégedetlenség áradata, mely a társadalmi élet folyamát alapjáig föl kavarta.

Az elégedetlenség szüli aztán a reform vágyát. A jobbik jelszava: javítsunk a helyzetten, szüntessük meg a társadalmi bajokat!

Az a tömeg pedig, mely a szociáldemokráciára esküszik, nem éri be a javítással, neki a világnak gyökeres felforgatása kell, ez a fő célja. „Az a sok gyógyszer, minek a szegénységet enyhítenie s a bajokon segítenie kellene, — mondja egy angol agitátor — nem sokkal többet ér, mint a falábra rakott flas-trom. Nem jámbor s hősi elhatározások kellene nekünk, hanem a gazdasági forradalom.“

S még ez sem elég: a vérbeli szociáldemokraták a családot, az államot fölforgatni, sőt magának az Istennek uralmát is megdönteni akarják.

„A nagy társadalmi változás . . . minden egyéb előző változástól jobban tér el, hogy nem keres új vallásformát, hanem egyáltalán tagadja a vallást.“ (Rebel, L. fr. P. J. Chr. 13.) „E fogalmat: Isten — mondja Marx, a szociáldemokrácia főprófétája — szét kell rombolni, mert ez a romlott civilizációnak az alapköve.“

Miért tagadja a vallást a szociáldemokrácia? „A radikális szociálizmusnak azért kell ellentétbe kerülnie a vallással, mert maga a szociálizmus is egy vallás.“ (Nothusius. L. fr. 115.) Mifajta ez az ujmódi vallás? Ez az istentelenség vallása, melynek feneketlen gyűlölet s vad fanatizmus a fojtó ereje, az érznek lábbal tiprása a jellege, mert semmi bizonyítéka sincs arra, hogy nincs Isten.

Az ember szive boldogságra éhes s nagy éhségében az ember mindent fölforgatni kész, mert azt hiszi, hogy a képzelt újvilágban boldoggá eheti magát.

A XX. században nemcsak a társadalomnak feltölt tizezre, hanem az állítólag kitaga-

dott proletár is kényelmesebben lakik, jobban étkezik s öltözik, több művelődési s élvezeti előnnyel bír, mint 4—500 év előtt egy gazdag várur vagy fejedelem: a modern proletár száraz, meleg, világos szobában lakik, a várur sziklafészkének hideg, nyirkos és sötét helyiségében uraskodott, a munkás ember könnyű szerrel hozzájut mind az öt világrész élvezeti cikkéhez, mihez a várur a koronázáskor vagy egyéb nagy ünnepek alkalmával egyszer-kétszer életében jutott: sajtó, irodalom, színház, posta, vasut, táviró, telefon stb. oly előnyös helyzetbe juttatja ma az egyszerű munkást is, miről ezelőtt még fejedelmek sem mertek álmodni, ma a legszegényebb embernek is szolgálatára áll az orvos, a tanító, a bíró, mihez régen a nagyurak is nehezen jutottak, egyszóval ma a közönséges ember fia is százszor többet élvez a kultúra javából, mint régen az előkelő s az eredmény mégis általános elégedetlenség lett, mely zugó fergetegként, katasztrófálisan zuhant a modern emberiség nyakába, hogy belefuljon az életbe.

A modern kultúra embere gyorsvonaton s gyorshajón utazik, levegőben repül, az egyik világrészből a másikba beszél, minden nap pár fillérért mindenről értesülhet, mi a föld kerekéségén történik, a nehéz munkát gépekkel végezteti és minden kulturája és élvezete dacára is — boldogtalan. Amily mértékben haladt a kultúra, oly mértékben fokozódott a boldogtalanság érzete és szaporodott az öngyilkosok száma. Európa a kultúra színhelye s az utolsó évtizedekben 4—500 százalékkal emelkedett az európai öngyilkosok száma, kik bizonyára nem boldogságból rohantak a halálba. . .

A modern haladás nem szüntette meg az

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Kisértet a toronyban. Vaddisznó az udvaron.

Elbeszélés. Irta: P. Máthé Özséb.

Papnövendék koromban volt velünk egy „fogd meg“ székely fiu, ki nyers erejének tudatában senkitől és semmitől sem félt. — Gyenge oldala volt a tanuláson kívül az, hogy valahányszor szellemekről, kisértetekről beszéltünk, mindig megrázkódott és ha besötétedett, egyedül ki nem mozdult volna a tanteremből a világért sem. Nappal szembeszállok — szokta mondani — még az ördöggel is, de éjjel félnék vagyok, nem tehetek róla. Eleget érveltünk neki, hogy kisértet nem létezik, az ördög pedig nem mutatja magát a zárdában, mert fél, hogy szentelt vízbe mártjuk s azután tömjénfüstre kerül, de hát babonás félelméből nem lehetett kigyógyítani. — Nappal folyvást hősködött, hogy hát így, meg úgy járna a kisértet, ha összeakadna a tengelyük. Egyszer össze is akadt épen délben s hősünk olyan futást rendezett, hogy csupa gyönyörűség volt nézni.

Mint afféle serdülő ifju nagyon szeretett harangozni, (persze csak nappal) másféle hang-

szerhez nem is értett. Ilyenkor nemes ambícióval huzta az öreg harangot egyedül, melyet két kötélén két ember szokott huzni s elmerengett annak méla zenéjében, mely az egész környéken messze szállt. Szent István napja lévén, azon határozott szándékkal ment harangozni, hogy ez ünnepélyes alkalommal éppen egy félóráig fogja magát produkálni a harangozás művészetében. Megkondul a harang s mi belekezdünk az „Urangyala“ imádságba. Éppen a közepén voltunk az imádságnak s hát halljuk, hogy a folyosón rettenetes dörgetés, dörömbölés van s muzeumunk ajtaján izgatott kaparás, kilincskeresés (az ajtó sarkán), majd az ajtó felpattan s égnek meredő hajjal, dult arccal, üveges szemekkel ajtóstól beront hozzánk hősünk s rémes hangon ordítja:

— Fiuk! Kisértetek járnak a toronyban!

— Ej, ne beszélj össze-vissza! Kisértet nem létezik.

— Nem hiszitek? Jertek, nézzétek meg, mi történt. — Mihelyt harangozni kezdtem, a kerékfejből (melyen a harangkötél jár) sikoltó hangok kisérétében toll, gyalult forgács, tűzgyújtó száka, kavics s Isten tudja miféle özön-

hullott alá, azután rettenetes dörögés, dörömbölés, sivitás közt egy csomó víz ömlött a nyakamba. Tovább nem bírtam, megfutamodtam s halljátok, a harang még mindig szól tovább.

Szaladunk mind a tett színhelyére, látjuk a sok forgácsot, törmeléket, vizet, halljuk a fűlsiketítő sivitást, bögést — s a harang szól tovább, pedig mind a két kötele hiányzik.

Ennek fele sem tréfa! — mondja egyik társunk — jertek, nézzük meg, mi az Isten csudája lehet a toronyban?

Botokkal, fejszével, husángokkal felszerelve indulunk fel a toronyba — hősünk persze hátul, hogyha futni kell, első lehessen, — hát a harang megáll, a rémhangok megszűnnek s megizzadva siet le két társunk a toronyból. Ők ugyanis megunták volt a folytonos hengegést, hát előre felmentek a toronyba, ott bevárták a déli harangszó idejét s mikor hősünk harangozni kezdett, ők felül a kisértetet játszották s hősünk futásnak eredt s az alkisértetek huzták tovább a harangot.

Mulatságos rácsulyozást rendezett még ő kelme a gazdasági udvaron is. Vaddisznót vadászott, csak hogy ő futott elől s a vaddisznó utána. — A kalandos eset úgy történt,

ellentétet a szegény és gazdag között s rövidlábú emberek azt hitték s hiszik, hogy ebben van minden bajnak a forrása s a vagyoni egyenlőség miatt fel kell forgatni az egész világot.

Hát tekintsünk el a kitagadott proletártól, kinek nincs módjában a modern kultúra minden áldásában részesülnie, nézzük a sors kegyeltjeit, a felső tizezret, meg a burzsoát: vajjon ezek, kik a kultúra terített asztalánál ülnek, boldogok-e?

Vajjon csak a munkások százezrei vándoroltak-e ki eddig Amerikába, a jólét hazájába? Hát az urak minden osztálya nem kívánczik-e a fizetésjavítás országába?

Vajjon a polgári osztálynak s a felső tizezreknek nem voltak s nincsenek-e kielégítetlen vágyai, körükben ismeretlen-e a nélkülözés panaszja? Aztán az évről-évre szaporodó házassági elválások, melyek éppen a műveltek osztályában a leggyakoribbak, a folyton-folyvást terjedő idegbajok, melyek elsősorban uri betegségek s mindig gyakrabban és gyakrabban öngyilkosságban vagy ördületben végződnek, a forradalmi szellem, mely mindent fenekestől fölforgatott s mindenkor fölforgatni kész — mindezek a tünetek azt igazolják, hogy a sors kegyeltjei is betegek — s beteg ember nem lehet boldog ember.

Főnt és lent a boldogtalanság érzete az uralkodó s ez sok mindent megfejt a modern élet tüneteiből.

Éhségében az ember a földbe is beleharap. Józan pillanatában nagy igazságot irt le Nietzsche, az örület bölcselője, mikor megállapította: „A kicsapongás anyja nem az öröm, hanem az örömtelenség“. Igen, a kultúrember lelke üres a boldogságtól s lelki éhsége a sertés-vályuhoz hajítja. A modern világban félig az alkohol, félig pedig a testiség az öröm középpontja és az életcél magaslata.

„Az egész világon a lármás örömet csak vékony fal választja el a néma kétségbeeséstől“, írta már régebb Ruskin, s éppen a boldogtalanság kinja, a néma kétségbeesés az, mi az embert a lármás örömből, a kicsapongásba hajítja. A halálraitét is hóhérlakomához ül, mert másnap a hóhér kötele véget vet földi életének, örömeinek. A boldogságra éhes ember paradicsommá szeretné tenni a földet, hogy éhsége a boldogság után kielégítést nyerjen.

hogy lementek ketten a kuthoz vizért. Eközben a kutyák az udvar tulsó felében elkezdnek dühösen ugatni. Figyelmesek lesznek mindketten s hát egy nagy fekete disznó a kutyáktól ügetve éppen feléjük vágat.

— Vaddisznó! — kiált fel rémülten hősünk — szaladok fejszéért! s futni kezdett, a disznó meg utána, a kutyák meg a disznó nyomában. Hősünk ijedtében nem kapta meg hirtelen a bejáró kilincset s menekült a vaddisznó elől, mintha a szemét vették volna ki s háromszor kerülte meg a nagy gazdasági udvart, míg végre rajta is teljesedett Petőfi mondása: „Átugrottam a palánkon, átesém, hogy megingott bele májam és vesém“, társa pedig mint a villám ugrott fel a kerek kut vályujára, mindkét kezével görccsösen szorongatta a láncot, folytonosan segítségért kiabálva:

— Fiuk! jertek, vaddisznó van az udvaron! Segítség!

A zajra figyelmesek lettünk. Rohanunk le, ki fejszével, ki bottal s hát látjuk, hogy nem vaddisznó volt, hanem a szomszéd nagy fekete sertése vetődött udvarunkra, azt vadászták a kutyák s az ugrasztotta meg hőseinket.

Mi tehát a felelet felvetett kérdéseinkre: vajjon boldog-e a mai kultúra embere? Az igazság legkisebb sérelme nélkül azt mondhatjuk: a modern kultúra embere nem boldog. S a modern ember rá sem találhat a boldogra, mert rossz helyen, önmagán kívül keresi.

Tegyük fel a legkedvezőbb esetet, hogy a boldogság vadásza mindent zsákmányul ejt, mit a világban keres, mondjuk, hogy a föld összes kincse és érzéki élvezete egy emberé lesz, vajjon elérte-e szerencsés halandó a boldogságot?

Az élet ura kereken tagadja ezt, mert „nemcsak kenyérral él az ember“. (Máté 4. 4.) A kenyértől; az auyagtól jóllakik a test, az állapot: de nem a lélek! Az éhes lélek pedig kin s boldogtalanság forrása.

Hol van tehát a kultúrember boldogtalanságának a nyitja?

(Folyt. köv.)

Az elesett tisztviselők hozzátartozóinak nyugdíja.

Bizonyára ismeretes a kormányzótanácsnak a közelmúltban publikált ama határozata, a mely kimondotta, hogy a háboruban elesett, vagy eltűnt tisztviselők hozzátartozóinak járó illetmények kifizetése múlt év végével megszűnik. Ez az intézkedés nagyon sok vagyontalan családot hagyott volna jövedelem nélkül. Erre való tekintettel a pénzügyi reszort főnöke körrendeletben felhívta a prefektusi hivatalokat, hogy a háboruban elesett, vagy eltűnt állami és megyei tisztviselőkről névjegyzéket állítsanak össze, hogy a nyugdíjjogosultság kérdésében a kormányzótanács dönthessen.

Ez a körrendelet egyidejűleg felhívja a nyugdíjjogosult csatádokat, hogy nyugdíjigényük megállapítását illetőleg forduljanak kérelemmel ahhoz a hivatalhoz, ahol a családfenntartó szolgált.

A nyugdíjjogosultsággal nem rendelkezők a polgármesteri, illetve alispáni hivatal utján a Nagyszébenben fennálló „Lichitura pensinor militara“-tól kérhetnek segítyt.

Vilmos császár családi tanácsot hív össze.

Lyon, jan. 16. Frankfurtból jelentik: A „Berliner Tageblatt“ szerint a császár a béke életbeléptetése után a Hohenzollern-család összes tagjait Hollandiába akarja összehívni családi tanács megtartása céljából.

Egy néhány magántermészetű kérdés elintézéséről van szó és azon politikai irányelveknek a megállapításáról, melyeket a család minden tagjának a jövőben követnie kell.

Megoldották a fiumei problémát.

Lyon, jan. 20. A jugoszlávok és olaszok között lényeges közeledés történt és az adriai kérdés megoldottnak tekinthető. A legfőbb tanács úgy döntött, hogy Fiume városa Olaszországhoz lesz, kikötője pedig nemzetközi. A fiumei mögöttes országrészt a délszlávok kapják. A kikötőt a jugoszlávok és magyarok szabadon használhatják. Zára a nemzetek ligájának a védelme alá kerül. A dalmáciai szigetektől Olaszországnak jut három, a többit pedig egész Dalmáciával és Albánia egy részével Jugoszláviának adják.

A népliga legfőbb intézői.

Páris, jan. 19.

A népliga végrehajtó-tanácsa január 20-án fog ülést tartani. A tanácsnak ezidőszereint 9 helyett 8 tagja lesz, az Egyesült-Államok tartózkodó állás pontja miatt. A delegátusok a következők lesznek: Franciaországból Bourgeoise, Angliából Curson lord, Olaszországból Scialoja, Belgiából Huysmans, Görögországból Venizelosz vagy helyette Polytis, Braziliából a párisi nagykövet, Spanyolországból Quinones de Leon, Portugáliából Alfons Costa.

Előfizetési felhívás.

1920. évi január hó 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. A szerény anyagi körülmények az előállításnak a háboru okozta drágasága dacára is igyekeztünk lapunkat fentartani s a vidéki sajtóra általánosságban is reánehézülő akadályokkal megküzdve, a köznek szolgálatába állani. Erőnkhez mért igyekeztünk megállni helyünket s ebben t. előfizetőink támogatása nagyban segítségünkre volt.

A valódi értelemben vett szabadság, testvériség, egyenlőség diadalra jutásával a szociálistizmus és demokratizmus egyik vivmánya lett a szabadsajtó, melyre e nehéz időkben fontos kötelességek, feladatok várnak.

Mindezeknek teljesítéséhez tisztelettel kérjük a közönség támogatását, hiszen e nélkül nem lennének képesek lapunkat megjelentetni.

A vidéki hetilapok s így a hunyadmegyeiek is, az óriási mértékben emelkedett munkabérek és anyagárakra való tekintettel a lapok előfizetési árát 1919. január hó 1-ével kezdődőleg felemelték. Ugyisintén a hirdetési árak is mérsékelten magasabbak lettek.

Tisztelettel kérjük tehát lapunk t. előfizetőit, olvasóit, hogy ezt az ár-emelkedést a mai tényleges viszonyoknak megfelelő kényszerintézkedésnek vegyék, mert őszintén bevalljuk, hogy az utóbbi időkben a fennállott árak mellett csak ráfizetéssel tudtuk lapunkat megjelentetni, remélve, hogy az előállítás eszközei olcsóbbak lesznek, ami — sajnos — nem történt meg.

Közönségünknek hálás köszönetet mondunk az eddigi szives támogatásért s amidőn reméljük, hogy ez a jóindulatu támogatás a jövőben, az újjáalakulás nagy és nehéz munkájában sem fog elmaradni, ígérjük, hogy hiven és igazságosan fogjuk a köz s így közös mindnyájunk érdekeit szolgálni, megvédeni.

Előfizetési árak: egész évre 20 K
félévre 10 „
negyedévre 5 „

Tisztelettel:

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE“
kiadóhivatala.

Anyám.*

Haja ezüst és tiszta hó,
az arca bus, de biztató
a drága kék szeme!...
A hangja halk és simogat
besülpedt, régi sirokat,
mint esti térszene.

A homlokán úgy sir a ránc!...
(Nem szédítette soha tánc,
de szíve gyakran vérzett!)
S most pörgeti a napokat
s olvas szent, régi lapokat,
mikéért melegen érzett.

Igy él ma csöndben, hallgatag,
az élete egy kis patak,
szelíd, kristályos, tiszta!
Most látja ezt bus, rossz fiad,
fölsir a lelke, fölriad
s indul Tehozzád vissza!

Stpos Iván.

* Mutatvány a Nagyváradon megjelenő „Magyar Szó” c. irodalmi, művészeti és társadalmi hetilapból.

NAPI HIREK.

— **Halálozás.** Makfalvi Dósa Gergely 1848—49-iki honvédhuzsár tizedes, ny. körjegyző, Szentiványi Lajos volt kormánybiztos nagyatyja f. hó 9-én, életének 90-ik évében Marosillyén elhunyt.

— **Meghívó kaszinói közgyűlésre.** A szászvárosi Magyar Kaszinó évi rendes közgyűlését február hó 1-én d. u. 3 órakor tartja meg saját helyiségében. E gyűlésre a tagok ez uton is meghivatnak. — A gyűlés tárgyai: 1. Igazgató évi jelentése. 2. Számadás, könyvtár, jegyzőkönyv és gazdasági szerelvények megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentései. 3. Kötségetetés 1920-ra. 4. Eshető indítványok. 5. Tisztújítás. Szászváros, 1920. január 21. Az elnökség.

— **Halálozás.** A hunyadmegyei jegyzői karnak egy régi és értékes tagja dőlt ki az élők sorából. Ilyefalvi Marton Gyula nyug. nagyrápoli jegyző f. hó 9-én 71 éves korában hosszas szenvedés után Déván meghalt. Temetése Déván f. hó 11-én ment végbe nagy részvét mellett.

— **Milyen szervezetté alakul át az erdélyi kormányzótanács?** A „Brassói Lapok” írja: Bukarest, jan. 18. Az erdélyi közszolgálatok újjászervezéséről szóló törvénytervezet, mint a kormányzótanács hivatalos lapja írja, már készen van és közelebb a parlament elé kerül. E törvényjavaslat alapján a kormányzótanács, mint ilyen, megszűnik. Az igazgatóságok fenntartatnak, de közvetlenül a központi minisztériumok hatáskörében. Mindegyik igazgatóság élén egy-egy miniszteri delegált lesz, alállamtükári ranggal és Kolozsvár székhellyel. Az igazgató a parlamentnek felelős. Ez a szervezet az adminisztráció egységét megteremtő törvény szentesítéséig fog tartani.

— **Eljegyzés.** Ájben Géza helybeli kalapos m. a napokban eljegyezte Bokody Mariska urleányt. Gratulálunk! — A szászvárosi iparos ifjúság.

— **Előzetes jelentés.** A helybeli r. kath. leány-kongregáció f. év február hó 14-ikén jótékony célú műsoros-estélyt rendez. A részletes műsört a jövő héten fogjuk közölni.

— **Meghalt Petőfi fordítója.** Nagyvárad lapjelentések szerint mult hó 30-án meghalt Budapest irodalmi életének egyik igen rokonszenves tagja, Neugebauer László, a Petőfi és Kisfaludy társaság tagja 75 éves korában, Budapesten. A kedves öreg ur, aki nem áta-

lotta a legifjabb generációval való érintkezést is keresni, a legtökéletesebb fordítója volt Petőfi verseinek, s mint ilyen halhatatlanná is tette magát. Az agg poétának a magyar főváros díszsír helyet adott s a Petőfi és Kisfaludy társaságok karöltve rendeztek díszes temetést, amelyen a magyar irodalmi világ jelesei kivétel nélkül mind megjelentek.

— **Eljegyzés.** Freilich Ignác helybeli kereskedő leánya Zseni a napokban tartotta eljegyzését Schächter Ármin dévai nyomdász-szal Déván.

— **Meghívó.** A ref. nőegylet f. évi február hó 7-én a „Transsylvania” nagytermében, saját pénztára javára, tánccal egybekötött műsoros-estélyt rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja a rendezőség.

Az estély műsora a következő:

1. Prolog.
2. A vegyeskar éneke.
3. Tréfás jelenet.
4. Hegedű-játék zongora-kísérettel.
5. Monológ.
6. Melodráma.
7. Vig életkép.
8. Tánc-jelenet.
9. A vegyeskar éneke.

Helyárak: Páholy 60 K, oldal- és támlás-szék (I—V. sor) 12 K, körszék (VI—XII. sor) 10 K, zártszék (XIII.-tól végig) 8 K, állóhely 5 K, diákjegy 2 K. Jegyek előre válthatók a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” könyv-és papírtüzletében. Kezdeté este pont 8 órakor.

— **A bélyegzetlen pénzek forgalomba hozatala.** A „Hunyadvármegye” írja: Megbízható helyről vesszük a hírt, hogy a közeljövőben egy igen érdekes és nagyfontosságú rendelet fog megjelenni. Hogy a lei-vel való nagy üzérkedést a jövőben megakadályozzák, a kormányzótanács elhatározta, hogy a korona lebélyegzéséről szóló rendeletet hatályon kívül helyezi és elrendeli hogy minden lebélyegzetlen bankjegy elfogadható fizetési eszközül. E rendelet kibocsátásának egyik oka az, hogy horribilis mennyiségű hamis bélyegzésű bankjegy van forgalomban.

— **Halálozás.** Schlein Lipót kereskedő életének 57-ik évében f. hó 10-én Szászvároson elhunyt. Temetése f. hó 12-én ment végbe nagy részvét mellett.

— **Nem fogják fűteni a személyvonatokat.** A C. F. R. ma megjelent hivatalos lapjában a következő renkeletet közli: Tekintettel a folytonosan fennálló nagy szén- és gőzfűtési tömlő hiányára, továbbá a személykocsik nem fűthető állapotára, elrendeljük, hogy a folyó 1919—20. évi fűtési évszakban a gyors- és személyvonatok ne fűtessenek. A rendelkezésre álló gőzfűtési tömlők csak a különcélú vonatok fűtésére használhatók fel, mirenezve az üzletvezetőségek külön adjanak rendelkezést minden egyes esetben. A közönség lehetőleg redukálja utazásait, amennyiben pedig azok mulhatatlanul szükségesek, meleg ruhával és takarókkal lássa el magát, mivel ellenkező esetben megbetegedésnek teszi ki magát.

— **Az országos és hetivásárok sorrendje Déván.** A földmivelésügyi és kereskedelmi reszort 11130. számú rendelete alapján minden országos és hetivásár — csekély eltéréssel — a hatóságok által a multban meghatározott napokon lesz megtartva. Ezek szerint Déván a vásárok sorrendje a jövőben a következő: Állatvásárok január hó 11 és 12-én, május 10, 11 és 12-én, július 31, augusztus 1 és 2-án, október 27, 28 és 29-én. Birkavásár minden állatvásárt megelőző 2 napon. Kirakodó vásárok: január 13-án, május 13-án,

augusztus 3-án, október 30-án. — A ló és szarvasmarha-vásár az első és második napon, a birkavásár az első és az azt megelőző napon a legélénkebb. A heti és sertésvásárok minden szerdán tartatnak meg.

— **Postautalvány-forgalom korlátozása.** Az „Ujvilág” írja: A kolozsvári postaigazgatóság rendelete értelmében Békéscsaba, Gyula, Battonya, Berettyóújfalu, Békés, Biharkeresztes, Biharnagybajom, Csenger, Elek, Felsőgyarmati, Füzesgyarmat, Kétegyháza, Királyháza, Komádi, Körösladány, Magyarbánhegyes, Mátészalka, Medgyesháza, Mezőberény, Mezöhegyes, Mezőkovácsháza, Sarkad, Szeghalom, Vésztő nem kincstári hivatalokat kivonták a postautalványforgalomból. E hivataloknál feladott postautalványokat nem fizetik ki s odacímzett utalványokat nem vesznek fel.

— **Beváltják a magyar hadikölcsön szelvényeket.** Megbízható forrásból jelentik, hogy Korányi, magyar pénzügyminiszter kijelentette, hogy a hadikölcsön kötvényeket, valamint a magyar állampapírok szelvényeinek beváltását legkésőbb ez év februárjában ismét megkezdik. Ugyancsak ezen beszélgetés során úgy nyilatkozott a magyar pénzügyminiszterium, hogy Magyarországot a békekötés ntán körülbelül 12 milliárd korona adósság fogja terhelni.

— **Temesvár akciója a kereskedelem szabadságáért.** Ugy látszik, hogy a kormányzótanács területén általános akció indult meg, amely a kereskedelmet akarja felszabadítani azok alól, melyek az árak emelkedését okozzák. A kolozsvári, nagyszabeni, brassói és besztercei bizottságok akciójával egyidőben a temesvári és temesvármegyei árvizsgáló bizottság feliratot intézett a kormányzótanácshoz, melyben a kereskedelem szabaddátételét és a vesztegetések megszüntetését kéri.

— **A mexikói földrengés pusztításai.** A Mexikóban támadt földrengés nagy pusztításokat okozott. Verakruzban számos ház összeomlott. Oaxa, Morelos, Samautipas vidékei sokat szenvedtek. Két falu egészen eltűnt a föld színéről. Jalapában tizenegy erős lökés volt egymásután. A házak az alvó lakosság fölött omlottak össze. A színházakban óriási pánik volt, sok áldozattal. Orizabán a templom tornya beomlott és az imádkozó hivek közül sokakat összezuzott.

— **24 milliót gyűjtöttek az angol munkások Ausztriának.** A „Vossische Zeitung” jelenti Kopenhágából, hogy az angol munkáspárt felhívására 40.000 font sterlinget gyűjtöttek össze az ausztriai inség enyhítésére. Ez az összeg bécsi árfolyam szerint mintegy 24 millió koronának felel meg. Egy londoni jelentés szerint emellett az angol munkások elhatározták azt is, hogy kerácsony másodnapján dolgozni fognak és az e napi keresményüket a szűkölködő Ausztriának juttatják szeretetadományképen, amit a szeretet ünnepe kerestek meg nagylelkű munkájukkal.

— **A Magyar Haditermény Részvénytársaság,** mint Wienből jelentik, a magyar kormány rendeletére a legközelebbi időben felszámol és feloszlik.

— **Az orthodox rabbik kongresszusa.** Érdekes kongresszus volt a napokban Désen. Az erdélyi orthodox rabbik gyűltek össze, hogy a zsidóságot érintő kérdésekben állást foglaljanak. Az orthodox rabbik állást foglaltak a nemzetiségi kisebbségek kérdésében és nemzeti alapra helyezkedve magukévá tették a cionista programponctokat. A kongresszuson Hirsch Ödön elnöklete alatt többek között a nagyvárad, besztercei, dési, entradami orthodox rabbik is részt vettek.

— **Üzletátvétel.** Róna Jenő jóhírnevű helybeli fényképész átvette özv. Krausz Gyuláné Fehér-Kereszt szálloda melletti fényképészeti műtermét Déván.

— **Megszűnt szubvenciók.** Temesvári jelentés szerint a magyar kormány az állam súlyos anyagi helyzete miatt beszünteti a közlekedési és iparvállalatok állami szubvencióit. Ez a rendelkezés sok panamának vet véget.

— **Behozzák az aggregény-adót.** Külföldi példák nyomán már ismételt felmerült az aggregények megadóztatásának a terve. A magyar képviselőház is az 1919. évben elfogadott egy erre vonatkozó törvényjavaslatot. A törvény végrehajtását elrendelő rendelet azonban a közbejött rendkívüli körülmények folytán elmaradt és az aggregények már-már abban reménykedhettek, hogy nőtlenségük következményeit egész büntetlenül viselhetik. Most azután az állami nagy kiadások fedezésének szüksége ismét aktuálissá tette az aggregényadó kérdését és a kormányzótanácsnál most dolgoznak a törvény életbeléptetését célzó rendelkezésen.

— **A bányatársulások felszámolása.** A cassa cercuala pentru asigurările sociale a Salgotarjani Kőszénbánya Rt. Petrozsény, — Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya Rt. Lupény, Állami Kőszénbánya Rt. Lónyatelep, Felsőzsilvölgyi Kőszénbánya Rt. Vulkán társládáinál a felszámolási munkálatokat a XIX. számú decretum alapján befejezte s az átadás és átvétel már a múlt hét folyamán befejezést nyert. A szociális biztosító pénztár Petrozsényben és Lupényben kirendeltségi hivatalt állított fel, mely a segélyek, nyugdíjak, özvegyi segélyek, gyermeknevelési járadékok folyósítását illetőleg kifizetését megkezdte. A decretum végrehajtásával a bányamunkásság régi követelése és óhaja teljesült, miért is a bányatársulások átvétele alkalmával a munkásság és szakszervezetek legmesszebbmenő támogatással igyekeztek a szociális biztosító pénztár működését megkönnyíteni s a kezdet akadályait leküzdeni.

— **A munkásság kereseti adója.** Az „Ujvilág” írja: Az általános kereseti adó terével kapcsolatosan úgy értesülünk, hogy az iparosokat és ipari segédeket is meg fogják adóztatni. Az erre vonatkozó tervezetet már elő is terjesztették a Consiliul Dirigenthez. A tervezet szerint ez a kereseti adó csak oly iparosokra és iparossegédekre terjedne ki, akiknek nagyobb a jövedelmük. Eszerint terve van véve, hogy azon iparossegédek fizetnének kereseti adót, akiknek havi fizetése 800—1000 korona. A megadóztatás a tisztviselők megadóztatásával analóg törénik. A kisebb fizetésű iparossegédek azonban teljesen kiesnének az adózás alól. Illetékes helyen még a földadó felemelését is tervebe vették. Az erre vonatkozó memorandumot már el is küldték a Consiliul Dirigenthez. A memorandum felméri, hogy a földadó felemelése azért vált indokoltá, mert a termények által nyert tiszta jövedelem az árak emelkedése által sokkal nagyobb, mint azelőtt. A földadót a magasabb tiszta jövedelem után fogják kiróni.

— **Hogy lehet Magyarországra utazni?** Az „Ujvilág” írja: A kormányzótanács nemrégiben egy rendeletet adott ki, amely szerint ezentul Magyarországra csakis külföldi utlevéllel lehet utazni. Minthogy a budapesti egyetemre beiratkozni akaró diákok, áruvásárlás céljából Magyarországra utazó kereskedők, stb. a kormányzótanácsnak a külföldi utlevél megszerzésére vonatkozó rendeletét nem ismerik, a közönség körében a legnagyobb tájékozatlanság uralkodik. Helyes-

nek látjuk tehát a vonatkozó rendeletre legszükségesebb tudnivalókat röviden ismertetni. A rendelet szerint külföldre szóló utlevelek kiállítására egyedül a kormányzótanács illetékes. Az utlevélre igényt tartók tehát enmül kérdéseikkel írásban forduljanak a kormányzótanács belügyi reszortjához. A kérést az illetékes városi prefektúrához kell beadni és az terjeszti fel a belügyi reszorthoz. Utlevelet csakis a kormányzótanács rendelkezése alatt álló területen lakók nyerhetnek. Az utlevél kiállításának időtartama 3, 6 és 12 hó lehet 3 hóra érvényes utlevél után 5 lei, 6 hó után 10 lei, 12 hó után pedig 20 lei kiállítási díj fizetendő. Csakis 18 éven felüli egyének kaphatnak utlevelet. A kísérők száma legfőlebb 4 lehet. Nem adnak ki általában utlevelet 18 és 46 év közötti katonaköteles egyének számára, csakis kivételesen igazolt esetekben és közérdekű utazásoknál.

— **Magyar szindarabok a bukaresti színházakban.** A „Magyar Szó” írja: Mint ismeretes, az erdélyrészi színházak a forgalmi nehézségek folytán nincsenek abban a helyzetben, hogy műsorukat Bécsből, vagy Budapestről beszerezhessék. A bajon a színházgatók úgy segítenek, hogy a nagysikerű prózai és énekes darabokat ujtanak fel. Szendrey Minály színházgató ezenfelül karlsbádi utjáról visszatérve, Bécsben és Budapesten prózai és énekes darabok előadási jogát szerzte meg azzal a céllal, hogy azokat az aradi bemutató után az erdélyrészi színházaknak is rendelkezésére bocsátja. A nem magyar nyelvű darabok fordítását aradi műfordítókra bízta, akik munkájukkal most készültek el. A színházgató, mint értesülünk, most azt tervezi, hogy ezeket a darabokat és az eredeti magyar ujdonságokat lefordíttatja román nyelvre és azokat egy bukaresti színházi ügynök útján elhelyezteti a bukaresti színházaknál. Ezzel azután egyrészt a bukaresti közönség megismeri a kiválóbb alkotásokat, másrészt mód nyújtatik arra, hogy ennek ellenében Bukarest útján külföldi ujdonságok jussanak az erdélyrészi színházaknak.

— **Az „Ellenzék” jubilaris naptára.** Az „Ellenzék” Erdély legrégebb, legelterjedtebb és legjobb magyar lapja, amely minden szavával és minden betűjével a magyar kultúra haladását és fejlődését hirdeti, most idültette be negyvenedik évfolyamát. Ez évforduló méltó emlékeztetére az „Ellenzék” kiadóvállalat nagyszabású jubilaris naptárkönyvet adott ki, amely az erdélyi magyar irodalomban kiemelkedő eseményszámba megy. A szép kiállítású félvászonba kötött vaskos naptárkönyv annyi sok hasznos tudnivalót tartalmaz, hogy Erdély kincses kalendáriumát fogja az 1920. év egész folyamán képezni. Ezenkívül annyi szép és érdekes elbeszélést, tanulmányt, verset közöl szépirodalmi rovatában, hogy tartalmasságával és színvonalával messze tulszárnyalja még a régi budapesti naptárakat is. Az „Ellenzék” kiadóvállalata ajándékba adja a naptárt azoknak, akik a lapra 1920. első felére előre fizetnek. A naptárkönyv bolli ára 15 K. Megrendelhető a kiadóhivatal útján. Erdély minden polgárának, aki a magyar kultúra érdekét szíven viseli és aki a szép és érdekes, továbbá tanulságos olvasmánynak kedvelője, a legmelegebben ajánljuk az „Ellenzék” jubilaris naptarát.

— **Uj bőrárak.** Bukarestből jelentik: Kereskedelmi miniszteri rendelettel a talp és bőr szabadkereskedelem tárgya lett. A miniszteri rendelet közli az új tájékoztató árakat is, melyek a maximálás joghatályával bírnak. E szerint a nyers bőrkénél a szarvasmarha- és borjubőr kilogrammonként 6 K-val, a bival-

és bivalborju 5 K-val van megállapítva. A kidolgozott bőrk tájékoztató ára a következő: puha talpbőr 90 K, bocskortalp 100 K, szijbőr 120 K, borju felsőrészbőr 130 K kilonként. Egy kvadrát bokszt bő 30 K, chevreau bőr 32 K, chevrett 30 K. Ezek a nyári árak. A kicsinyben eladók 20 százalékkal magasabb árat számíthatnak, amiben a költségek is bennfoglaltatnak.

— **Az „Ellenzék” negyvenéves jubileuma.** Negyven esztendeje annak, hogy Bartha Miklós, Erdély legmarkánsabb politikai egyénisége, legértékesebb publicistája az Ellenzéket megindította. Az Ellenzék negyven éven keresztül mindig a magyar kultúra harcosa és rettenhetetlen organuma volt, amelynek tekintélye és befolyása a közvéleményre páratlan a napilapok történetében. Négy évtizeden keresztül — ezt minden tulszás nélkül kell megállapítanunk — az Ellenzék szabott irányt Erdély politikai magatartásának és domináló halása az erdélyi kulturára és az egész politikai élet menetére mindenkor a leglúktetőbb erővel volt érezhető. 1918. nyarán az Ellenzék új korszakba lépett. A történelmi tradíció és a hivatás erejéhez képest a modern ujságírási technika a páratlanul eleven és friss hirszolgalat is járult. Uj, fiatal, tetterős redakció vette kezébe azt a zászlót, melyet Bartha Miklós tűzött ki az erdélyi magyar kultúra és felvilágosodás bátyafokára. Az Ellenzék azóta folyton erősödött és fejlődött és a magyar ujságírodalom történetében páratlan tökéletességre és elterjedtségre tett szert. Ma már az Ellenzék nemcsak Kolozsvárnak és az erdélyi részeknek legkedveltebb lapja, mint volt azelőtt, hanem mindenütt százakra és ezrekre megy az olvasóinak tábora, ahol a magyar szónak és kulturának talaja és istápolója van. Az Ellenzék egész Erdélyben és a szomszédos részekben hatalmas központi sajtóorganummá nőtte ki magát, amely Kolozsvárból a hirlapírás szempontjából fővárost csinált. Ugy a magyar kultúra, mint az erdélyi ujságírástörténetében kiemelkedő az Ellenzék 40 éves jubileuma, végtelen szeretettel és tisztelettel köszöntjük negyvenéves jubileuma alkalmával az Ellenzéket, Erdély e legjobb, legrégebb és legelterjedtebb magyar napilapját.

NYILTTÉR. *)

Kérem a n. é. közönséget, hogy fiamnak Samunak semmi néven nevezendő megbízást ne adjon, pénzt ne kölcsönözzön, mert érte semminemű felelősséget nem vállalok.

Szászváros, 1920. január 21.

Májer Herman, szállító.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Megvételre kerestetik egy gyermekocsi. Cim: F. F. Widmann kereskedő Szászváros. 101 1—2

Eladó egy jókarban levő utazó-bunda. Megtekinthető Benkő Lajos szabóüzletében. 98 2—3

Nőtlen gépész „Stabil” gőzgéphez bármilyen üzemnél állást keres. Cim: Nagy Ferenc gépész, Szászváros Hegy-utca 3. szám. 90 4—4

Eladók: butorok helyszüke miatt, garnitúra, íróasztalok, asztal, konyhasztal, villanylámpa, ládák, csebrek, kerti- és mosó-pad, valamint mindennemű irodalmi művek és regények. — Értekezhetni lehet Viz-utca 2. szám alatt, balra. 99 1—3